

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/teksty/127354,Stanislaw-Kontrowicz-w-Powstaniu-Warszawskim.html>

Stanisław Kontrowicz na fotografii ze zbioru dot. lat 1941-1944 (z zasobu AIPN Poznań)

BIOGRAM / BIOGRAFIA

Stanisław Kontrowicz w Powstaniu Warszawskim

OKRES HISTORYCZNY

(1939-1945) II wojna światowa

Autor: PAWEŁ GŁUSZEK 06.08.2026

Był żołnierzem 1. plutonu kompanii „Warszawianka” w batalionie „Chrobry II”. Jego oddział bronił Domu Kolejowego, położonego na rogu ul. Chmielnej i Żelaznej – kluczowej reduty w Śródmieściu. Poległ 14 sierpnia, trafiony

niemieckim pociskiem.

Stanisław Kontrowicz urodził się 21 lipca 1922 roku w Miłosławiu. Podczas okupacji używał nazwiska Kaczkowski. W 1944 roku mieszkał w Warszawie przy ul. Zielnej 5.

Kompania „Warszawianka”

W Powstaniu Warszawskim był żołnierzem 1. plutonu kompanii „Warszawianka” Narodowych Sił Zbrojnych. Kompanią dowodził kapitan Mieczysław Jankowski „Zawadzki”, a dowódcą Kontrowicza w 1. plutonie był porucznik Tadeusz Siemiątkowski „Mazur”.

Kompania „Warszawianka” liczyła około 160-170 żołnierzy. W jej szeregach walczył m.in. Witold Pilecki. W trakcie powstania zginęło 50 żołnierzy tej jednostki, w tym Stanisław Kontrowicz *vel* Kaczkowski.

**Stanisław Kontrowicz na
fotografii ze zbioru dot. lat
1941-1944 (z zasobu AIPN
Poznań)**

**Stanisław Kontrowicz w
towarzystwie kobiety na
fotografii ze zbioru dot. lat
1941-1944 (z zasobu AIPN
Poznań)**

Pierwotnie kompania miała opuścić Warszawę, aby wesprzeć Brygadę Świętokrzyską NSZ, ale wybuch powstania pokrzyżował te plany. Najsłynniejszy oddział powstańczy NSZ sformowany 8 sierpnia, już trzy dni później wszedł w skład I batalionu AK „Chrobry II” jako jego 1. kompania.

Żołnierze „Warszawianki” walczyli w Śródmieściu. Najważniejszą reductą przez nich bronioną był Dom Kolejowy na rogu ul. Chmielnej i Żelaznej oraz odcinek ul. Chmielnej od Żelaznej do Sosnowej. Dom Kolejowy po jego zajęciu przez powstańców stał się twierdzą o strategicznym znaczeniu, której Niemcom nie udało się zdobyć. Toczyły się tutaj krwawe i zacięte walki. Żołnierze „Warszawianki” utrzymali swoje pozycje do końca powstania.

**Stanisław Kontrowicz na
fotografii ze zbioru dot. lat
1941-1944 (z zasobu AIPN
Poznań)**

**Stanisław Kontrowicz na
fotografii ze zbioru dot. lat
1941-1944 (z zasobu AIPN
Poznań)**

Śmierć i pamięć

Kapral podchorąży Stanisław Kontrowicz-Kaczkowski ps. „Kolejowiec” zginął podczas walk powstańczych 14 sierpnia 1944 roku na rogu ul. Żelaznej i al. Sikorskiego. Trafiony pociskiem Kontrowicz został wyniesiony spod ostrzału niemieckiego przez kolegę z plutonu, Władysława Strumiłło ps. „Krakowiak”. Niestety kilka godzin później ciężko ranny „Kolejowiec” zmarł.

Został pochowany przy ul. Chmielnej 71/73 lub według innych źródeł przy ul. Żelaznej, róg al. Sikorskiego. Dziś Stanisław Kontrowicz-Kaczkowski „Kolejowiec” spoczywa na Woli na Cmentarzu Powstańców Warszawy, mogiła 39, rząd 1.

Pośmiertnie został odznaczony Warszawskim Krzyżem Powstańczym.

**Stanisław Kontrowicz (z lewej) na
fotografii ze zbioru dot. lat
1941-1944 (z zasobu AIPN
Poznań)**

* * *

W zasobie Oddziałowego Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Poznaniu znajdują się pamiątki po Stanisławie Kontrowiczu przekazane przez Elżbietę Drouet w ramach ogólnopolskiego projektu „Archiwum Pełne Pamięci”. Wśród nich znajdują się m.in. liczne fotografie z czasów przedwojennych i okresu okupacji, Warszawski Krzyż Powstańczy Kontrowicza oraz opracowanie dot. kompanii „Warszawianka”, w której podczas Powstania Warszawskiego walczył „Kolejowiec”.

Fotografie pochodzą z zespołu akt *Zbiór fotografii dot. Stanisława Kontrowicza w Warszawie w l. 1941-1944*.

Wszystkie dokumenty zostały przekazane do Oddziałowego Archiwum IPN w Poznaniu w ramach projektu „Archiwum Pełne Pamięci” przez Elżbietę Drouet.

COFNIJ SIĘ